

Prettig Groen Wonen 2
TKI project WUR VHL

Tuinboekje voor huurders

Hoe kun je je tuin vergroenen

van hall
larenstein
university of applied sciences

Maartje Faes
Joep Heessels

INLEIDING

Dit boekje laat zien hoe je verschillende planten, struiken en bomen kunt gebruiken in je tuin. Na het lezen kun je planten in je tuin zetten, en de planten verzorgen en onderhouden. Als huurder twijfel je misschien hoeveel tijd en geld je aan je tuin moet besteden. Een groene tuin is gezonder voor jou en je omgeving. Maar hoe doe je het dan? Dit boekje legt het uit.

Dit is een algemene handleiding en de verzorging kan afwijken bij specifieke plantensoorten. Iedere plantensoort heeft andere specifieke behoeften, zoals een natte of droge bodem en zon of schaduw.

Op internet en in een lokaal tuincentrum kun je informatie krijgen die past bij de plant die jij leuk vindt. Dit geldt ook voor het onderhoud. Advies is om dit ook uit te zoeken.

Kijk voor meer informatie over aanplant en onderhoud ook op bijvoorbeeld Youtube, of op het internet.

Aan de blaadjes bovenaan de pagina is de moeilijkheidsgraad te zien. Hoe meer blaadjes, hoe moeilijker:

INHOUD

Vorbereiden	3
Vaste planten	4
Gazon	7
Lage haag	9
Hoge haag	11
Klimplanten	13
Heesters	15
Lage roos	18
Rozenstruik	20
Bomen	22

Voorbereiden

In dit stuk wordt verteld over de dingen die in het algemeen gedaan moeten worden bij het aanplanten en onderhouden van planten in de tuin.

Weghalen van tegels

Bij het weghalen van tegels kom je vaak geel zand tegen. Dit zand ligt onder de tegels en zorgt ervoor dat de tegels niet wegzakken. Dit zand is niet geschikt voor planten, omdat hier geen voedingsstoffen in zitten. Hierdoor kunnen planten niet groeien. Het gele zand moet worden weggehaald en vervangen worden door vruchtbare grond. Vruchtbare grond is bijvoorbeeld tuinaarde die je bij een tuincentrum kunt kopen en vaak zwart of donkerbruin van kleur.

Grond voorbereiden

Voordat je een plant gaat planten is het belangrijk om de grond voor te bereiden. Dit draagt bij aan de overlevingskans van de plant.

1. Verwijder indien nodig onkruid en oude plantresten.
2. Schep de grond goed om met een schep.
3. Strooi mest over de grond.
4. Schep de grond weer om, zodat de mest en de grond mengt.

Deze stappen zijn best zwaar. Vraag hulp of doe steeds een stukje.

Onkruid verwijderen

Onkruiden zijn planten die groeien op plekken waar ze niet gewenst zijn. Als er te veel of te hoog onkruid staat is het handig dit weg te halen.

Met de hand

Onkruid is op verschillende manieren te verwijderen. De meest effectieve manier is om het met je hand uit de grond te trekken. Neem hierbij zoveel mogelijk van de wortels mee. Dit werkt het beste als de grond vochtig is.

Schoffelen

Schoffelen is een methode waarbij je onkruid net onder de grond doorsnijdt, vlak boven de wortels. Het onkruid dat vrijkomt laat je in de zon uitdrogen. Je doet dit door de schoffel in de bovenste laag van de aarde te zetten en naar je toe te bewegen. Dit werkt het beste als de aarde droog is. Op deze manier droogt het vrijgekomen onkruid ook beter. Vervolgens kun je het losgemaakte onkruid opharken.

Mest

Gebruik organische mest die aansluit bij het type plant. De behoeften verschillen per plantsoort, dit kun je opzoeken.

VASTE PLANTEN

Vaste planten zijn meerjarige planten die elk jaar opnieuw uitlopen vanuit hun wortels, zonder dat ze opnieuw geplant hoeven te worden. Je kunt dus jarenlang plezier hebben van vaste planten. Ze bloeien vaak in specifieke seizoenen en sterven in de winter bovengronds af, maar blijven ondergronds leven om in de lente weer te gaan groeien. Hiermee zijn ze erg onderhoudsvriendelijk. Hoe groot de plant wordt en hoe de plant eruit ziet verschilt per soort.

Aanplanten

Je hebt ongeveer 7-9 planten per vierkante meter nodig, meet dus eerst op hoe groot het stuk is waar je de planten wil zetten.

Kies de planten uit die je mooi vindt. Het kan handig zijn om hierbij ook te kijken naar wanneer de plant bloeit en verschillende tijden dat de plant bloeit te combineren, zo kun je het langst genieten van bloeiende planten in de tuin.

In de **voorbereiding** kun je vinden hoe je de grond klaar kunt maken. Als de grond klaar is kun je gaan planten.

Op de plek waar je de plant wilt zetten graaf je een gat, dat diep genoeg is om het potje van de plant helemaal in te zetten. Haal daarna de pot van de plant af. Trek hierbij voorzichtig aan de stam van de plant, dichtbij de potgrond, zodat de wortels heel blijven.

Zet de plant even in een bak met water tot er geen luchtbelletjes van af komen en zet hem vervolgens in het gat. Leg er nog 1 cm tuingrond overheen en druk het voorzichtig maar stevig aan.

Eenjarige plant: Afrikaantje

Tweejarig: Vingerhoedskruid jaar 1

Eenjarige plant: Fluitenkruid

Tweejarig: Vingerhoedskruid jaar 2

Bodembedekkers, eenjarige en tweejarige planten

Bodembedekkers zijn een speciaal soort vaste planten. Deze blijven laag, max. 20 cm, en groeien vooral in de breedte. De aanplant is hetzelfde als bij vaste planten. Het onderhoud is minimaal, je hoeft deze niet te snoeien, tenzij ze over de randen van het plantvak groeien. Doe dit met een snoeischaar.

Voorbeelden:

- Maagdenpalm, *Vinca minor*
- Duizendknoop, *Persicaria affinis*

Eenjarige planten kun je zaaien of kopen (zomergoed). Ze groeien, bloeien en maken zaadjes in 1 jaar en daarna gaan ze dood.

Tweejarige planten maken het eerste jaar alleen bladeren en pas het tweede jaar bloeien ze, maken ze zaadjes en gaan ze dood.

Vaste planten

TIPS VASTE PLANTEN

- Let ook op wat voor bodem en hoeveel zon de planten krijgen. Niet alle planten doen het op alle plaatsen even goed. Kijk voor advies op appeltern.nl onder tuinadvies bij de juiste planten om te kiezen voor de juiste plaats.
- Zet de planten die je hebt van te voren allemaal neer, waar ze in de grond moeten. Zo kun je een juiste verdeling maken en kun je nog makkelijk schuiven.
- Als de plant vast blijft zitten in het potje, kun je wat aan de onderkant van de pot knippen om het los te krijgen.

ONDERHOUD

- Onkruid verwijderen
Zie onder Voorbereiding

- Water geven
Zorg voor regelmatige, diepe bewatering. Geef liever regelmatig veel water in plaats van heel vaak kleine beetjes. Als de planten langer staan en beter geworteld zijn, is water geven alleen nodig in droge periodes.

- Snoeien

In het voorjaar, vanaf maart, is het tijd om de meeste vaste planten op te schonen. Verwijder dode stengels en bladeren zoveel mogelijk, maar zorg ervoor nieuwe scheuten niet te beschadigen. >>>

Een elektrische heggenschaar kan hierbij handig zijn. Laat wintergroene vaste planten die er nog goed uitzien met rust.

Lelijk geworden planten kun je vlak boven de grond afknippen; ze groeien vanzelf weer gezond uit.

Doet een vaste plant in mei nog steeds niets, dan is de kans groot dat deze dood is en vervangen moet worden.

Voor een langdurige bloei is het aan te raden om regelmatig uitgebloeide bloemen weg te halen, zodat de plant nieuwe bloemen blijft vormen.

GAZON

Een gazon ziet er strak uit. Het is gemaaid en vrij van onkruid. Het gras heeft een gezonde groene kleur. Er zijn geen kale plekken of schade zichtbaar.

Twee bijzondere gereedschappen die je nodig hebt voor het onderhoud van gazon zijn een grasmaaier, dit kan met de hand, elektrisch of op benzine, en een verticuteerhark om mos, onkruid en dood gras uit het gazon weg te halen.

Aanplant

1. Koop graszaad. Meet je gazon op en bereken het oppervlak. Op de meeste verpakkingen staat voor hoeveel m² het geschikt is.

2. Verdeel de zaden in twee gelijke delen.

3. Zaai het eerste deel in horizontale richting in, door het over de grond te strooien. Zaai het tweede deel in verticale richting in.

4. Hark de grond voorzichtig, niet te diep (+/- 3mm) en maak de grond effen.

5. Druk de grond licht aan door er bijvoorbeeld voorzichtig overheen te lopen.

6. Geef water, zodat de grond licht vochtig aanvoelt

ONDERHOUD

Onderhoud begin

- Het gras moet licht vochtig blijven. Als het niet regent geef je het dagelijks water. Doe dit minstens tot en met twee weken nadat het eerste gras zichtbaar is.

- ♦ Gras voor het eerst maaien als het 8-10 cm hoog is. Daarna kan dit naar smaak vaker.

- ♦ Het gras pas nadat het 2 maanden zichtbaar is betreden om te spelen.

Onderhoud na 1 jaar

- Verwijderen mos en dood gras

1. Verticuleren; horizontale en verticale lijnen harken met een verticuteerhark. Max 3mm diep. 1x per jaar of bij veel mos/dood gras 2x per jaar. In april/mei of september/oktober.

Uitlegfilmpje Youtube:

Intratuin-Gras verticuleren.

2. De ontstane kale plekken inzaaien met graszaad en vochtig houden totdat het dicht is gegroeid.

- ♦ Gooi kalk over het gras, 1x per jaar tussen half oktober en half februari

- ♦ Bemest in totaal 3x. In: maart/april, juni/juli en september/oktober

- ♦ Maai en knip kanten naar gewenste hoogte tussen oktober en september .

LAGE HAAG

Een lage haag is lager dan 1 meter. De haag ziet er strak uit en heeft weinig takken die uitsteken. Ook is er geen onkruid onder te vinden. Een voordeel van de haag is dat kleine diertjes zich erin kunnen verstoppen.

Soorten:

- Venijnboom, *Taxus baccata*. Giftig!
- Japanse hulst, *Ilex Crenata*
- Liguster, *Ligustrum vulgare*

Aanplant

1. Graaf een gleuf van +/- 35cm breed en 50cm diep

4. Druk voorzichtig de grond aan met je handen. Als je aan de haagplanten trekt mogen ze niet meteen loskomen

2. Plaats haagplanten 15cm van elkaar.

5. Geef water, zodat de grond licht vochtig aanvoelt

3. Vul aan met tuinaarde.

6. Knip +/-10cm af van de takken van de haagplanten.

ONDERHOUD

Onderhoud begin

- Onkruid weghalen tussen planten in.

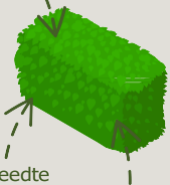

- 1-2x per week water geven. De plek waar de haag in de grond staat mag niet uitdrogen. Doe dit 1 jaar lang.

- Snoeien in het voorjaar met een heggenschaar. Zolang de haag nog niet op de gewenste hoogte is, alleen de zijkanten snoeien en nog niet de bovenkant. Zijkant van de haag wel knippen tot waar je hem wilt hebben. Iets meer afknippen dan de hoogte en breedte die je uiteindelijk wil. Hierdoor wordt de haag vol.

Hoogte

Breedte

Zijkant

Onderhoud na 3 jaar

- Snoei de overgroei aan de randen van het plantvak 2x per jaar: voorjaar en herfst. Doe dit met een snoeischaar of heggenschaar.

- Takken die buiten de vorm van de haag uitsteken 2x per jaar snoeien: voorjaar en herfst. Doe dit met een heggenschaar. Dit kan ook met een elektrische heggenschaar.

- Onkruid onder de haag verwijderen als dit te veel of te hoog wordt.

- Bij langere drogere periodes de haag water geven.

HOGE HAAG

Een haag die hoger is dan 1 meter. De haag ziet er strak uit en heeft weinig takken die uitsteken. Ook is er geen onkruid onder te vinden.

Een voordeel van de haag is dat kleine diertjes zich erin kunnen verstoppen.

Soorten:

- Venijnboom, *Taxus baccata*. Giftig!
- Japanse hulst, *Ilex Crenata*
- Liguster, *Ligustrum vulgare*

Aanplant

1. Graaf een gleuf van +/- 35cm breed en 50cm diep

2. Plaats haagplanten 15cm van elkaar

3. Vul aan met tuinaarde

4. Druk voorzichtig de grond aan met je handen. Als je aan de haagplanten trekt mogen ze niet loskomen

5. Geef water, zodat de grond licht vochtig aanvoelt

6. Knip +/-10cm af van de takken van de haagplanten.

TIPS HAAG

- Als je meer planten gebruikt bij het aanplanten heb je sneller een dichte haag, maar het kan de groei van de planten belemmeren
- Span bij het aanplanten of het snoeien een strak touwtje om een rechte lijn te maken, dat maakt het makkelijker om een rechte haag te krijgen

Hoge haag

ONDERHOUD

Onderhoud begin

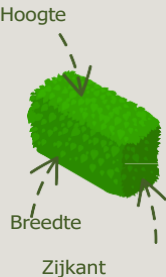
- Onkruid weghalen tussen planten in.

- 1-2x per week water geven. De plek waar de haag in de grond staat mag niet uitdrogen. Doe dit 1 jaar lang, zeker in droge periode

- Snoeien in het voorjaar met een heggenschaar. Zolang de haag nog niet op de gewenste hoogte is, alleen de zijkanten snoeien en nog niet de bovenkant. Zijkant van de haag wel knippen tot waar je hem wilt hebben. Meer afknippen dan de hoogte en breedte die je uiteindelijk wil. Hierdoor wordt de haag vol.

Onderhoud na 3 jaar

- Snoei de overgroei aan de randen van het plantvak 2x per jaar: voorjaar en herfst. Doe dit met een snoeischaar of heggenschaar

- Takken die buiten de vorm van de haag uitsteken 2x per jaar snoeien: voorjaar en herfst. Doe dit met een heggenschaar. Dit kan ook met een elektrische heggenschaar.

- Onkruid onder de haag verwijderen als dit te veel of te hoog wordt.

- Bij langere drogere periodes de haag water geven.

KLIMPLANTEN

Een mooie klimplant heeft gezonde, groene bladeren. De takken hechten zich aan de muur of aan een klimrek. Soms hebben ze kleurrijke bloemen. Klimplanten voegen groen toe, zonder veel ruimte in te nemen.

Benodigheden:

- ♦ Klimrek
- ♦ Schep
- ♦ Klimplant(en)
- ♦ Mest

Soorten:

- ♦ Clematis
- ♦ Passiebloem; passiflora
- ♦ Klimhortensia; Hydrangea anomala petiolaris

Aanplant

1. Plaats een klimrek

2. Graaf een gat +/-15cm vanaf het klimrek. Maak het gat 1,5 keer zo groot als de wortels of de pot van de plant(en)

3. Plaats de plant(en) in het gat op de juiste diepte, net zo hoog als de plant(en) in hun pot stonden.

4. Vul het gat met de uitgegraven grond.

5. Druk de grond stevig aan met uw handen.

6. Bind de planten met bindtouw vast aan het klimrek

7. Geef ruim water, zodat de grond goed nat is

ONDERHOUD

Onderhoud begin

- Grond vochtig houden. In droge periodes elke dag water geven.

- ♦ Begeleiden met bindtouw, als er loshangende takken ontstaan.

- ♦ Bemesten in het voorjaar

Onderhoud na 2 à 3 jaar

- Begeleiden met bindtouw, als er loshangende takken ontstaan.

- ♦ Snoei soorten die voor 21 juni bloeien na de bloei, snoei later bloeiende soorten vroeg in het voorjaar. Knip de takken tot gewenste hoogte met een snoeischaar.

- ♦ Bemesten in het voorjaar

- ♦ Water geven in droge periodes. De grond mag niet volledig uitdrogen.

HEESTERS

Heesters (struiken) zijn er in alle kleuren, vormen en maten. Welke je toepast is een kwestie van smaak, maar ook van ruimte. Sommige heesters kunnen wel 4 meter hoog worden! Sommige heesters bloeien, andere minder zichtbaar, sommige hebben een duidelijke geur, sommige dragen vruchten (die ook eetbaar kunnen zijn) en sommige hebben een bijzondere kleur, zoals rood of geel. De heesters zijn opgedeeld in lage (onder 50cm) en hoge (boven 50cm) heesters.

Lage heesters

Als je meerdere lage heesters bij elkaar zet, kan dit op den duur dichtgroeien als een soort bodembedekker. Hierdoor krijgt onkruid minder kans om te groeien.

Het is afhankelijk van de soort hoeveel planten je nodig hebt, kijk hiervoor online of op het label.

Voorbeelden lage heesters:

- Euonymus fortunei
- Ceanothus thyrsiflorus
- Azalea
- Buddleja blue chip

Aanplant

- Graaf een kuil, twee keer groter dan de pot.
- Haal daarna de pot van de plant af. Zet de plant daarna in de kuil.
- Vul het aan met de uitgegraven grond, gemengd met wat meststof en druk het stevig aan met je handen of voet.
- Geef de plant water

Hoge heesters

Hoge heesters worden over het algemeen vaker alleen gebruikt, in plaats van in een grote groep. Ze geven wat meer diepte aan je tuin. Er is een groot aanbod.

Heesters met bessen worden vaak vanwege hun bessen gekozen, omdat ze daarmee ook geschikt zijn voor vogels en de versterking van de biodiversiteit.

Wat voor heester wil je:

- Groenblijvend in de winter
- Met of zonder bloemen
- Met of zonder bessen
- Kleur bloem of blad
- In de schaduw of in de zon

Voorbeelden hoge heesters:

- *Buddleja davidii*
- *Viburnum bodnantense*
- *Hamamelis mollis*
- *Thuja occidentalis* (conifeer)
- *Hydrangea macrophylla*

Het planten van een hoge heester gaat op dezelfde manier als een lage heester. Soms kunnen ze zonder pot komen, dus met kale wortels.

Heesters

TIPS HEESTERS

- Sommige heesters kunnen ook als **haag** gebruikt worden
- Sommige **klimplanten** zijn ook heesters
- Niet alle vruchten van heesters zijn eetbaar, zoek naar bekendere vruchten zoals een framboos of hazelaar.
- Sommige heesters hebben specifieke behoeften, zoals bodem, zon of een ander soort snoei. Zoek dit vooral eens op!
- Geef de planten in de zomer bij voorkeur in de vroege ochtend of avond water om bladverbranding door de zon te voorkomen.

ONDERHOUD

Onderhoud begin

- Houd de voet van de heester vrij van onkruid.

- Geef regelmatig voldoende water, zeker in droge periodes.

- Snoeien kan als de plant geen bloemen meer heeft of in het voorjaar. Sommige heesters moet je snoeien om meer bloemen te krijgen, andere om ze mooi in vorm te houden.

Onderhoud na 2 jaar

- Bemest de heester jaarlijks volgens de aanbevelingen voor het specifieke type struik.

- Verwijder regelmatig onkruid

- Snoei de struik indien nodig om de vorm te behouden, dode takken te verwijderen en bloemen te bevorderen.

- Zorg voor regelmatige, diepe bewatering, vooral tijdens droge periodes. Geef liever één keer veel water, dan regelmatig een beetje.

LAGE ROOS

Lage rozen worden maximaal ongeveer 50cm hoog. De planten zijn mooi vol en hebben kleurrijke bloemen. De takken hebben doornen.

Rozen kunnen erg gevoelig zijn voor ziektes en schimmels. Ze kunnen het best in November worden geplant en anders in het voorjaar.

Benodigheden:

- Lage roos
- Schep
- Snoeischaar
- Mest

Aanplant

1. Graaf een plantgat, iets groter dan de grootte van de pot van de roos

2. Bemest de uitgegraven grond.

3. Plaats de roos in het gat op de juiste diepte, net zo hoog als de roos in zijn pot stond.

4. Vul het gat met de uitgegraven grond.

5. Druk de grond stevig aan met je handen.

6. Geef ruim water, zodat de grond goed nat is. Giet geen water op de bladeren, maar op de aarde onder de plant.

ONDERHOUD

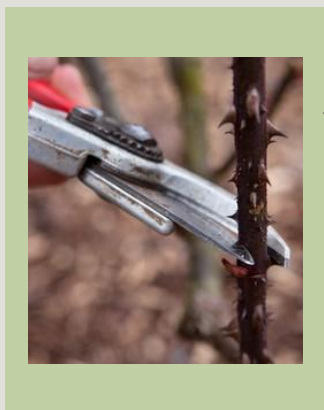
Onderhoud begin

- ♦ Water geven in de ochtend of late middag in droge periodes. Niet op de bladeren

- ♦ Bemest in maart en juni/juli met mest en september met compost of turf.

Onderhoud na 3 à 4 jaar

- Snoeien (Maart)

1. Knip de takken af tussen de 10-15cm boven de grond af. Knip net boven een naar buiten gerichte knop.

2. Bemest na het snoeien met mest

- ♦ Bloemen eruit knippen na de bloei.

- ♦ Bemest in juni/juli met mest en in september met compost of turf.

- ♦ Water geven in de ochtend of late middag in droge periodes. Niet op de bladeren

ROZENSTRIJK

Het gaat hier over rozenstruiken die hoger worden dan 50cm. Het zijn planten die mooie bloemen maken, sommige ruiken ook lekker.

Rozen kunnen erg gevoelig zijn voor ziektes en schimmels. Plant het liefst in November en anders in het voorjaar.

Benodigheden:

- Rozenstruik
- Schep
- Snoeischaar
- Mest

Aanplant

1. Graaf een plantgat, iets groter dan de grootte van de pot van de roos

2. Bemest de uitgegraven grond.

3. Plaats de roos in het gat op de juiste diepte, net zo hoog als de roos in zijn pot stond.

4. Vul het gat met de uitgegraven grond.

5. Druk de grond stevig aan met je handen.

6. Geef ruim water, zodat de grond goed nat is

ONDERHOUD

Onderhoud begin

- ♦ Water geven in de ochtend of late middag in droge periodes. Zorg dat je het water niet op de bladeren giet.

- ♦ Bemest in maart, juni/juli en september.

Onderhoud na 3 jaar

- Snoeien (maart)
 1. Knip met snoeischaar een of twee van de oudste takken tot de grond terug.
 2. Knip 1/3e van de dikke takken tot de helft terug, net boven een naar buiten gerichte knop.
 3. Haal van de rest van de takken 1/3e af, op dezelfde manier.
 4. Knip de takken die in het midden zitten kort.

5. Bemest na het snoeien

- Bemest in juni/juli en in september.
- Water geven in de ochtend of late middag in droge periodes. Niet op bladeren gieten.

BOMEN

Er bestaan veel verschillende bomen, in allerlei vormen, kleuren en maten. Kijk hoe groot een boomsoort wordt en of dit in je tuin past. Er is een keuze te maken tussen de kleur bladeren (ook in de herfst), bloemen, vruchten en ga zo maar door.

Afhankelijk van de grootte en leeftijd kunnen de prijzen van bomen snel oplopen. Het kan dus voordeliger zijn om een jongere en kleinere boom te kopen. Die wordt uiteindelijk ook groot.

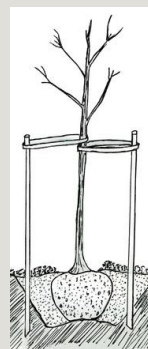

Planten

- Graaf een kuil, twee keer groter dan de pot, kluit of wortel.
- Spit de bodem van het plantgat om, laat het vollopen met water en laat het water de grond in dringen
- Zet de boom in het gat, zonder pot. Laat het (jute) netje zitten en knip dat pas weg als de boom staat. Zet de plant zo diep als hij in de pot of op de kwekerij stond; te zien aan de verkleuring op de stam: Het donkerdere deel zat onder de grond.

- Vul het gat aan met de uitgegraven grond, gemengd met wat meststof en druk het stevig aan met je voet.
- Zet bij grotere bomen een paal langs de boom en bind de boom op 1,20m vast met een band, zodat deze stevig blijft staan. Zet de paal zuidwestelijk ten opzichte van de boom, aan de windzijde. Eén is voldoende
- Geef nogmaals voldoende water
- Laat te grote bomen door een expert doen, die geven daarbij soms ook garantie.

Leibomen

Leibomen zijn bomen waarbij de takken in horizontale richting worden geleid en daardoor een 'scherm' vormen. Dit type bomen is erg populair als natuurlijke zonwering. Ze worden ook toegepast om het zicht of inkijk in een woning of tuin te beperken en zo meer privacy te creëren.

Vaak worden er meerdere leibomen op een rij geplaatst, om zo een betere afscherming te maken. Er zijn veel bomen die als leiboom gekweekt worden. Enkele voorbeelden:

- *Platanus hispanica* (plataan)
- *Tilia europaeus* (linde)
- *Fagus sylvatica* (beuk)

Hierbij valt ook een keus te maken voor kleur, grootte en vruchten.

Leibomen moeten gesnoeid worden, anders behouden ze hun vorm niet. Wanneer je de boom moet snoeien verschilt per soort, maar is vaak in het late najaar.

Je kunt de bomen scheren of knotten >>>

Bomen

Scheren

Scheren is te vergelijken met het knippen van een haag. Knip hierbij met een snoeischaar of heggenschaar langs het scherm, zonder de hoofdtakken te raken. Door te scheren groeien er meer bladeren terug en wordt het scherm dichter.

Knotten

Sommige leibomen kunnen worden geknot, maar niet alle. Als alle bladeren weg zijn is dit het makkelijkst. Hierbij knip je alle zijscheuten af met een snoeischaar tot de hoofdtak.

TIPS LEIBOOM

- Sommige **fruitbomen** kun je ook goed als leiboom toepassen
- 1 keer per jaar snoeien is genoeg, maar als je de leiboom vaker snoeit ziet het er strakker uit

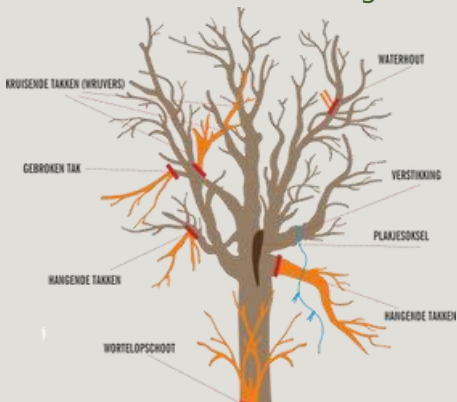
Sierboom

Sierbomen, of laanbomen, passen mooi in een plantvak voor wat extra hoogte in de tuin. Er is een groot aanbod van soorten, met verschillende bladkleuren, vruchten, bloei en groenblijvend of niet.

De meeste bomen hebben ongeveer eens per 5 jaar een grote snoeibeurt nodig. Specifieke soorten vaker, zoals bolbomen, waarbij een ronde kroon hoort.

Snoeien

Snoei bij het groot onderhoud al het dode hout, (laag)hangende takken, kruisende takken en gebroken takken weg, om de vorm te behouden en groei te bevorderen. Gebruik hiervoor een snoeischaar of handzaag.

Bomen

Bolvorm

Snoei de bolboom iedere 1 of 2 jaar terug naar de stam, laat takjes van ongeveer 10 cm zitten. Dit zorgt ervoor dat de boom een bol blijft en geen andere vorm krijgt.

Hoe vaak de boom gesnoeid moet worden is afhankelijk van hoe snel deze groeit.

TIPS SIERBOOM

- Snoei maximaal 20% van de blad dragende takken weg. Door meer weg te snoeien wordt de groei van de boom belemmerd, omdat de boom dan te weinig bladeren heeft.
- Snoei dood hout altijd weg. Dood hout zijn takken die in de zomer geen bladeren bevatten.
- Begin met het snoeien van de onderste takken langs de stam, zo kunt u er later onderdoor lopen en heeft u meer ruimte voor de rest van de snoei.

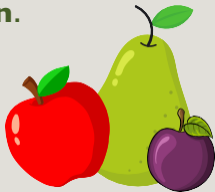
Fruitbomen

Fruitbomen zijn bomen waarvan de vruchten door ons gegeten kunnen worden, zoals appels, peren en pruimen. Voor fruitbomen heb je een vruchtbare ondergrond nodig, zoals klei.

Om de fruitboom in vorm te houden en vruchtvorming te verhogen moet je deze goed onderhouden. Snoei alleen bij droog weer en niet tijdens de bloei.

Een jongere boom moet je vaak nog wat in vorm snoeien. Hierbij houdt je 3 tot 5 hoofdtakken, en zorg je voor een piramidale groei, dus onder breed, boven smal. Als je de eindscheuten verwijdert krijg je een mooie open boom.

Bij oudere bomen vindt onderhoudssnoei plaats. Onderhoudssnoei bij fruitbomen is in hoofdlijnen hetzelfde als bij **sierbomen**.

Bomen

Zomer- of wintersnoei

Wintersnoei is ideaal, omdat de boom dan kaal is, zonder blad of bloemen, en je daardoor beter ziet hoe de takken zijn. Snoei daarom rond februari, maar niet als het vriest. Vooral oudere bomen worden dan gestimuleerd weer te gaan groeien.

Wintersnoei kan er wel voor zorgen dat er minder vruchten aan de boom komen. In de zomer snoeien bevordert juist de groei van vruchten. Daarnaast zorgt zomersnoei voor een trager groeiende boom.

TIPS FRUITBOOM

- ♦ Het snoeien van fruitbomen verschilt sterk per soort. Het advies is om dit op te zoeken voor jouw specifieke boom, of een expert te raadplegen.
- ♦ Sommige fruitbomen kun je ook goed als **leiboom** toepassen
- ♦ Is de grond niet geschikt voor fruitbomen? Misschien is een vruchtdragende **heester** of vruchtboom voor vogels wel mogelijk

